

Osnovni uzrok razlaza Supila s Koalicijom bio je u različitom shvaćanju cilja političke borbe u Hrvatskoj. Supilo je želio borbu za izvođenje takvog samostalnog državnopravnog položaja Hrvatske kojim bi postala atrakcionom snagom za južnoslavenske narode Habsburške monarhije. Hrvatski i srpski političari Koalicije, predstavnici viših slojeva građanstva, nisu mogli slijediti Supila u borbi s dualističkim vrhovima. Supilo je, s druge strane, želio da Hrvatska izvođuje što veću samostalnost kako bi u odsudnom momentu, koji je očekivao, bila snažan faktor, ravnopravan Srbiji u stvaranju jugoslavenske države izvan Habsburške monarhije. Oportunistička politika Koalicije praktički je pasivizirala Hrvatsku i pripremila situaciju u kojoj će Srbija biti jedini aktivni faktor ujedinjenja jugoslavenskih zemalja. Supilo je za oportunističku politiku Koalicije, njeno prihvatanje dualizma i napuštanje ciljeva politike »novoga kursa«, optuživao prije svega srpske političare Koalicije, smatrajući da hrvatski političari ne sagledavaju njene krajnje posljedice.

Nakon istupa iz Koalicije Supilo je u političkom životu ostao sam. Smatrao je da niješta od postojećih političkih formacija ne može provesti uspješnu borbu za »prava i misiju« Hrvatske, borbu koja bi polazila sa stanovišta nacionalnog jedinstva Hrvata i Srba uz njihovu potpunu ravnopravnost, koja bi bila antidualistička, antiklerikalna i demokratska, a u sredstvima radikalna. Nadu je polagao još jedino u **omladinu**. U borbi za demokratizaciju političkog života surađivao je sa socijal-demokratima.

God. 1912. nastupa ponovo razdoblje apsolutističke vladavine u Hrvatskoj. Na scenu stupa nacionalistička omladina uvjerenja u potrebu rušenja Habsburške monarhije, napose nakon uspjeha Srbije u balkanskim ratovima. Supilo je nastojao pridobiti omladinu za svoj program, u biti za politiku »novog kursa« u koju uključuje i »krajnje finalitete ideje nacionalnog jedinstva«, ali nije odobravao metode njenе borbe.

914—1917.

Izbijanjem prvog svjetskog rata počinje nova faza Supilova života u kojoj u sasvim novim uvjetima nastoji ostvariti svoj maksimalni program — oslobođenje Hrvatske i rješenje hrvatskog pitanja unutar jugoslavenske države. Svojim političkim talentom, prodornošću, sposobnošću uvjerenjivanja pojačanom snagom uvjerenja u pravednost svojih ciljeva, Supilo je postao istaknuta ličnost evropske diplomacije. Njegova uloga u postavljanju jugoslavenskog i hrvatskog pitanja pred Evropu upravo je neprocjenjiva.

Supilo je znao da Austro-Ugarska samo ceka priliku da zarati na Srbiju i Rusiju. Zato je, kada je dobio vijest o atentatu u Sarajevu, emigrirao u Italiju da izbjegne hapšenje i nastavi svoju borbu.

Meditim, na samom početku nametnula se potreba dvostrukog rada: rada u cilju stvaranja Jugoslavije i rada protiv aspiracija Italije prema hrvatskoj i slovenskoj obali Jadrana.

o ujedinjenju, jer bi time jugoslavenskim zemljama priznala ravnopravan položaj u ujedinjenju. Supilo je smatrao da nova država, ako je zivnom srpskom stanovništvu, neće biti atraktivna za njihove zemlje koje bi silom prilile ostale iz susedstva.

ndon ljeti 1915. Supilo postaje jedna od najugovora i za stvaranje jugoslavenske države. Postići ujedinjenje nego reviziju teritorijalnih od- ujedno, jer otete zemlje nisu nikada sasvim izgub- razila vijest da je Londonskim ugovorom, zbog poslavenskom ujedinjenju, predviđena Hrvatska nije za jugoslavenskom državom težio iz- nego iz interesa hrvatskog naroda, zbog toga ravnopravnih jugoslavenskih naroda vidio. Zato je sada odustao od bezuvjetnog ujed- u novoj državi Hrvatska treba da bude fak- treba da se »transformira« kako bi postala koji bi ostali izvan nove države, ili (ako Hrvatska treba da ostane samostalna u zaj-

ake vlade uvjerili su Supila da se ni Srbija ne ujedinjenje jugoslavenskih naroda, da ona u prvom pog programu Velike Srbije, a tek iza toga ujedno Slovenijom. Supilo je očajavao kad su Savezničke ustupke Bugarskoj u Makedoniji kako bi svoju stranu — nudili Srbiji kao kompenzaciju — je zgranut mogućnošću da Hrvatska bude upoznata podmirivanje interesa Italije i Srbije — da Dalmacija budu prepustene Italiji, Slavoniji i ostatak Hrvatske od mora do Drave da već prema prilikama, ostavljen Mađarskoj ili pod protektorat Italije. Najteže ga je pogodilo na parcelaciju Hrvatske tražeći za Srbiju Slavoniju i što nije govorio o ravnopravnom ujedinjenju nego je ostatak Hrvatske sa Zagrebom zahtijevao eventualne ustupke Bugarskoj u Makedoniji. Uvjetno u samostalnu akciju mimo Jugoslavenskog podršku Saveznika, prije svega Velike Britanije, hrvatskih zemalja u državnu zajednicu sa Srbijom, ne bude objekt proširenja Srbije, nego ravnopravna.

ne i Hercegovine
odijeljenih Italiji),
oslova E. Greyu
opasnost od uspo-
ki pojas od obale
taj način princip
te Italije

ne, nije htjela ris-
Dalmaciji, što su
ene zemlje (pre-
nje, najstv.

nalazile u drugom
ja nikako plebiscit

1870 —

16. The following table gives the number of deaths from smallpox in the United States during the year 1800.

MATICA HRVATSKA
POVIJESNI MUZEJ

A photograph of an open book with two blank, aged, cream-colored pages. The pages are slightly yellowed and show some minor discoloration or foxing. The binding is visible in the center crease.

FRANO SUPILO (1870—1917) jedan je od najistaknutijih i najdalekovidičnijih hrvatskih građanskih političara. Prodornom inteligencijom, neobičnim političkim darom, sposobnošću pronicanja u najzapletenije političke odnose i smionošću duha Frano Supilo je bio u Hrvatskoj svojim idejama uvijek korak ispred suvremenika. Snagom uvjerenja uspijeva je u određenim situacijama povremeno povesti Hrvatsku za svojim vizijama, ali je na koncu uvijek ostajao sam. Mijenajući političku takтику ovaj patnik hrvatske politike težio je uvijek istom cilju: ujedinjenju, slobodi i ravnopravnosti hrvatskog naroda. Tom je cilju posvetio čitav svoj život, sve svoje sposobnosti i u borbi za njegovo ostvarenje iscrpio i zadnji atom snage.

1870—1890.

Frano Supilo rođen je 30. studenog 1870. u Cavtatu, a odgojen u Dubrovniku. Veoma rano je politički sazriuo. Već kao petnaestogodišnji učenik građanske škole bio je nacionalno formiran, a demonstracijom u vrijeme posjeti prijestolonasljednika Rudolfa Dubrovniku 1885. god. pokazao je shvaćanje (koje će zadržati do kraja života) da je u dualističkoj Habsburškoj monarhiji Austrija, kao eksponent njemačkog prodora prema Iстоку, glavna prepreka slobodi i ujedinjenju Hrvatske.

1891—1899.

God. 1891. pokrenula je grupa dubrovačkih pravaša list »Crvena Hrvatska« s prvenstvenim ciljem da afirmira hrvatstvo Dubrovnika nakon srpsko-autonomijske pobjede na općinskim izborima 1890., da se suprotstavi »Srbima-katolicima«, tom dubrovačkom fenomenu inače historijskim razvojem osuđenom na propast. Urednikom lista postao je dvadesetogodišnji Supilo.

Supilo je ušao u politički život kao pravaš. U čitavom devetogodišnjem razdoblju svog uređivanja »Crvene Hrvatske« i uopće javnog političkog djelovanja u Dubrovniku (1891—1899) zastupao je pravaško stanovište s osnovnim točkama: samostalnost i ujedinjenje Hrvatske, dajući mu specifično svoje obilježje.

Kao urednik i glavni suradnik »Crvene Hrvatske« Supilo se nije ograničio na dubrovačke lokalne potrebe, već se uključio u tokove hrvatske politike u Dalmaciji i čitavoj Hrvatskoj, a sam postao centralnom pravaškom ličnosti Dubrovnika, južne Dalmacije i cjelokupnog hrvatskog pravaštva.

Supilo je istupio s programom koji je isticao hrvatstvo Dubrovnika, zahtijevao ujedinjenje hrvatskog naroda na temelju njegova prirodног i historijskog, državnog prava, osuđivao protivljenje Srba ujedinjenju hrvatskih zemalja, ali nije negirao postojanje Srba kao zasebnog naroda u Hrvatskoj.

Dok se u vrijeme Supilova nastupa na političku scenu u sjevernoj Hrvatskoj vodila žestoka borba unutar same hrvatske opozicije, polarizirane u stranke koje su simbolizirale ličnosti A. Starčevića i J. J. Strossmayera, Supilo je želio ujedinjenje hrvatskih snaga kako u Dalmaciji, tako i u sjevernoj Hrvatskoj radi uspješnije borbe za prava Hrvatske i hrvatskog naroda.

Nakon raspada »ujedinjene opozicije« u sjevernoj Hrvatskoj 1894. god., Supilo je prihvatio ujedinjenje pravaških snaga svih hrvatskih pokrajina. Bio je izabran u vodstvo Stranke prava, kao i u vodstvo dalmatinske Stranke prava nastale 1894. godine. Supilo se posvetio stvaranju pravaške strančke organizacije u južnoj Dalmaciji. U njegovim su se rukama stjecali i konci izborne djelatnosti. Uza sva načinjanja da afirmira Stranku prava Supilo je surađivao s Hrvatskom narodnom strankom, napose na izborima, kako bi nasuprot kandidatima srpsko-autonomijske koalicije pobijedili: hrvatski kandidati bez obzira na stranačku pripadnost.

Nakon rascjepa u Stranci prava god. 1895. Supilo je osudio otcjeljenje J. Franka (koji je povukao starog i bolesnog A. Starčevića), ali nije bio zadovoljan ni Folnegovićevim oportunizmom. Bilo mu je jasno da Hrvatska ne smije postati osloncem ni austrijskih, ni mađarskih suparničkih dualističkih vrhova u njihovoj međusobnoj borbi. Uskoro je postao ogorčenim protivnikom J. Franka, jer je u njemu vidio početak one struje u hrvatskoj politici koja je u ime ekskluzivnog hrvatstva bila spremna staviti Hrvatsku u službu tudišnih interesa. Premda je bio sklon Folnegovićevoj struci, nije želio da u Dalmaciji dode do izjašnjanja u redovima pravaša, jer bi to, uz don I. Prodana koji je pristajao uz Franka, dovelo do rascjepa. (Do toga je ipak došlo kada je 1898. u Dalmaciji osnovana Čista stranka prava.)

Pobjedom Hrvata nad srpsko-autonomijskom koalicijom na općinskim izborima u Dubrovniku 1899. god. »Crvena Hrvatska« je nakon devetogodišnje borbe ispunila osnovnu namjeru zbog koje je bila pokrenuta — potvrđeno je hrvatstvo Dubrovnika. Supilo se sada osjećao slobodnim da napusti Dubrovnik i kreće bliže središtu cjelokupnog hrvatskog političkog života, kako bi mogao na nj neposrednije utjecati.

1900—1914.

God. 1900. Supilo je prešao na Sušak, a zatim na Rijeku kao urednik »Novog lista« (od 1907. »Riječkog novog lista«). Time je započelo novo razdoblje njegova života. Supilo postaje jedan od tvoraca nove orientacije hrvatske politike koja će temeljito izmijeniti položaj Hrvatske, a njega učiniti prvom političkom ličnosti u Hrvatskoj. Zbog svoje orientacije i uloge u stvaranju i provođenju nezavisne hrvatske politike doći će pod udar vrhova Habsburške monarhije i njihovih prijatelja u Hrvatskoj, ali će ga uskoro napustiti i oni koje je poveo u borbu.

Supilo se smjestio na Rijeci, raskrsnici u kojoj su se stjecali putovi iz svih hrvatskih zemalja — sjeverne Hrvatske, Istre i Dalmacije — odakle je najlakše mogao preko svog lista i ličnim dodirima pokretati akcije na općehrvatskom planu. Prvih godina zastupao je u listu svoj raniji pravaški program.

Godine 1905. Supilo je ocijenio da je nastala situacija u kojoj politika »novoga kursa« ima realnih izgleda na uspjeh. Te je godine izbila otvorena kriza dualizma pobjom na izborima antidualističke Mađarske koalicije koja nije više bila zadovoljna podjelom vlasti u Habsburškoj monarhiji, već je tražila potpunu samostalnost Ugarske uspostavljanjem personalne unije s austrijskim zemljama. Supilo sada stupa u akciju. Putuje u Budimpeštu, razgovara s vođom Mađarske koalicije F. Kossuthom, pokreće svoje dačimatske sumišljenike. Nadeći podršku Madarima u njihovoj borbi za nezavisnost Supilo je od njih tražio konkretne ustupke Hrvatskoj. Njegovi zahtjevi su išli od ukidanja mađaronskog režima i od financijske samostalnosti Hrvatske do ujedinjenja hrvatskih zemalja i oslobođenja Hrvatske veza koje su je nagodbom vezivale s Mađarskom.

U toku pripremanja aneksije Bosne i Hercegovine za bana je postavljen P. Rauch sa zadatkom da u Hrvatskoj skriš otpor aneksiji, da pocijepa Hrvatsko-srpsku koaliciju, izazove hrvatsko-srpski sukob uz pomoć frankovaca i stvorи vеlezdajničku atmosferu kojom bi pred medunarodnom javnosti bila opravdana aneksija. Nastupilo je **aneksiono razdoblje** u kojem su dualistički i velikoaustrijski vrhovi nastojali politički likvidirati Supila, nosioca nezavisne hrvatske politike.

Godina 1903. bila je prekretnica u političkoj djelatnosti F. Supila i začetak prekretnice u političkom životu Hrvatske. Supilo je tada formalirao principe nove taktike borbe Hrvatske za samostalnost i sjeđenje — principe politike »novoga kursa«.

Supilo je polazio od činjenice da se Hrvatska nalazi na pravcu prodora njemačkog »Dranga« i da je dualizam sredstvo kojim treba držati Hrvatsku u pokornosti kako bi put prema srcu Balkana ostao sloboden. Kompleks pojava koje je iznio na vidjelo Narodni pokret 1903. g. — snaga hrvatskog puka, jedinstvena svijest hrvatskog naroda bez obzira na umjetne političke granice, promijenjen stav Srba u Hrvatskoj i kriza dualizma nastala porastom antidualističkih snaga u samoj Mađarskoj — dao je Supilu podlogu za »novi kurs« hrvatske politike. Taj je pretpostavljao jedinstvo hrvatskih snaga u svim hrvatskim zemljama i njihovu suradnju sa Srbima, te savez hrvatskih i mađarskih antidualističkih snaga, odnosno talijansko-hrvatsko-mađarski savez koji bi stvorio obrambeni zid na putu njemačkog prodora.

To je ipak za Supila tek prvi korak — rješenje hrvatskog pitanja vidi jedino u izdvajaju Hrvatske iz Habsburške monarhije i stvaranju snažne jugoslavenske države. Zato prihvataće ideju o nacionalnom jedinstvu Hrvata i Srba, jer u njoj može naći opravdanje i propagandno sredstvo za njihovo državno ujedinjenje. Ipak je uvijek naglašavao ravnopravnost hrvatskog i srpskog imena.

Godine 1906. Mađarska koalicija je pokleknila i sklopila kompromis s krunom. Dobivši vladu u svoje ruke, Mađarskoj koaliciji nije više bila potrebna podrška hrvatskih antidualističkih snaga. Tek Supilovim zahtajanjem održan je sastanak izaslanika sjeverne Hrvatske i Dalmacije s članovima nove vlade u Budimpešti na kojem se mađarska vlast odrekla podrške mađaronskoj Narodnoj stranci. Na **izborima za sabor 1906.**, održanim bez prtiška vlasti, Hrvatsko-srpska koalicija je trijumfirala. Izborom za zastupnika Supilo je postao priznatim vođom Hrvatsko-srpske koalicije. Dolazak Koalicije na vlast Supilo je smatrao sredstvom za pripremu (putem ustavnih reformi) daljnje borbe —

bilo u suradnji s antidualističkom Mađarskom, bilo protiv dualističke Mađarske. U tom prijelaznom razdoblju nije htio pokretati državno-pravno pitanje.

Dualistički krugovi nastojali su srušiti suradnju Hrvatsko-srpske i Mađarske koalicije. U tome su uspjeli 1907. god. »željezničarskom pragmatikom« kojom se htjelo legalizirati već uhodano (premda su protiv hrvatsko-ugarskoj nagodbi) uvođenje mađarskog jezika na željeznicu u Hrvatskoj. Nakon raskida s Mađarskom koalicijom Hrvatsko-srpska koalicija silazi s vlasti, a Supilo pokreće državnopravno pitanje, borbu za samostalnost Hrvatske. God. 1907. je Supilo, duša hrvatske delegacije, organizirao dvije opstrukcije — jednu protiv »željezničarske pragmatike«, a drugu protiv produženja austro-ugarske

Ban Khuen-Hedervary je ekonomskim i drugim povlasticama uspio pridobiti srpsko građanstvo u Hrvatskoj i suprotstaviti ga hrvatskom. Istupi zadojeni srpskim ekskluzivizmom kulminirali su člankom »Srb i Hrvati« što ga je zagrebački »Srbobran« 1902. prenio iz beogradskog »Srpskog književnog glasnika«, a u kojem je Hrvatima navedeno da se rukama stjecali i konci izborne djelatnosti. Uza sva načinjanja da afirmira Stranku prava Supilo je surađivao s Hrvatskom narodnom strankom, napose na izborima, kako bi nasuprot kandidatima srpsko-autonomijske koalicije pobijedili: hrvatski kandidati bez obzira na stranačku pripadnost.

Nakon rascjepa u Stranci prava god. 1895. Supilo je osudio otcjeljenje J. Franka (koji je povukao starog i bolesnog A. Starčevića), ali nije bio zadovoljan ni Folnegovićevim oportunizmom. Bilo mu je jasno da Hrvatska ne smije postati osloncem ni austrijskih, ni mađarskih suparničkih dualističkih vrhova u njihovoj međusobnoj borbi. Uskoro je postao ogorčenim protivnikom J. Franka, jer je u njemu vidio početak one struje u hrvatskoj politici koja je u ime ekskluzivnog hrvatstva bila spremna staviti Hrvatsku u službu tudišnih interesa. Premda je bio sklon Folnegovićevoj struci, nije želio da u Dalmaciji dode do izjašnjanja u redovima pravaša, jer bi to, uz don I. Prodana koji je pristajao uz Franka, dovelo do rascjepa. (Do toga je ipak došlo kada je 1898. u Dalmaciji osnovana Čista stranka prava.)

Supilo je politika smetala dualističkim i velikoaustrijskim vrhovima, jednako i onima u Hrvatskoj koji su budućnost Hrvatske bezuvjetno vezivali uz Beč. Kada se pojavila mogućnost da Supilo za svoju politiku pridobije hrvatske opozicione snage, u Frankovu »Hrvatskom pravu« počeli su pod potpisom »Argus« izlaziti članci u kojima je Supilo optužen zbog vеlezdajničkih veza sa Srbijom. Cilj članka bio je diskreditirati Supila i politiku koju je propagirao i nastojao ostvariti prikazujući ga kao čovjeka spremnog da svoje političko djelovanje stavi u službu svakoga (Srbije, Italije, Mađarske) tko je spreman za to platiti. Konačno je Frank morao na sudu priznati da nema potvrde za optužbe iznesene u njegovu listu.

Supilo je polazio od činjenice da se Hrvatska nalazi na pravcu prodora njemačkog »Dranga« i da je dualizam sredstvo kojim treba držati Hrvatsku u pokornosti kako bi put prema srcu Balkana ostao sloboden. Kompleks pojava koje je iznio na vidjelo Narodni pokret 1903. g. — snaga hrvatskog puka, jedinstvena svijest hrvatskog naroda bez obzira na umjetne političke granice, promijenjen stav Srba u Hrvatskoj i kriza dualizma nastala porastom antidualističkih snaga u samoj Mađarskoj — dao je Supilu podlogu za »novi kurs« hrvatske politike. Taj je pretpostavljao jedinstvo hrvatskih snaga u svim hrvatskim zemljama i njihovu suradnju sa Srbima, te savez hrvatskih i mađarskih antidualističkih snaga, odnosno talijansko-hrvatsko-mađarski savez koji bi stvorio obrambeni zid na putu njemačkog prodora.

To je ipak za Supila tek prvi korak — rješenje hrvatskog pitanja vidi jedino u izdvajaju Hrvatske iz Habsburške monarhije i stvaranju snažne jugoslavenske države. Zato prihvataće ideju o nacionalnom jedinstvu Hrvata i Srba, jer u njoj može naći opravdanje i propagandno sredstvo za njihovo državno ujedinjenje. Ipak je uvijek naglašavao ravnopravnost hrvatskog i srpskog imena.

Godine 1906. Mađarska koalicija je pokleknila i sklopila kompromis s krunom. Dobivši vladu u svoje ruke, Mađarskoj koaliciji nije više bila potrebna podrška hrvatskih antidualističkih snaga. Tek Supilovim zahtajanjem održan je sastanak izaslanika sjeverne Hrvatske i Dalmacije s članovima nove vlade u Budimpešti na kojem se mađarska vlast odrekla podrške mađaronskoj Narodnoj stranci. Na **izborima za sabor 1906.**, održanim bez prtiška vlasti, Hrvatsko-srpska koalicija je trijumfirala. Izborom za zastupnika Supilo je postao priznatim vođom Hrvatsko-srpske koalicije. Dolazak Koalicije na vlast Supilo je smatrao sredstvom za pripremu (putem ustavnih reformi) daljnje borbe —

bilo u suradnji s antidualističkom Mađarskom, bilo protiv dualističke Mađarske. U tom prijelaznom razdoblju nije htio pokretati državno-pravno pitanje.

Dualistički krugovi nastojali su srušiti suradnju Hrvatsko-srpske i Mađarske koalicije. U tome su uspjeli 1907. god. »željezničarskom pragmatikom« kojom se htjelo legalizirati već uhodano (premda su protiv hrvatsko-ugarskoj nagodbi) uvođenje mađarskog jezika na željeznicu u Hrvatskoj. Nakon raskida s Mađarskom koalicijom Hrvatsko-srpska koalicija silazi s vlasti, a Supilo pokreće državnopravno pitanje, borbu za samostalnost Hrvatske. God. 1907. je Supilo, duša hrvatske delegacije, organizirao dvije opstrukcije — jednu protiv »željezničarske pragmatike«, a drugu protiv produženja austro-ugarske

Ban Khuen-Hedervary je ekonomskim i drugim povlasticama uspio pridobiti srpsko građanstvo u Hrvatskoj i suprotstaviti ga hrvatskom. Istupi zadojeni srpskim ekskluzivizmom kulminirali su člankom »Srb i Hrvati« što ga je zagrebački »Srbobran« 1902. prenio iz beogradskog »Srpskog književnog glasnika«, a u kojem je Hrvatima navedeno da se rukama stjecali i konci izborne djelatnosti. Uza sva načinjanja da afirmira Stranku prava Supilo je surađivao s Hrvatskom narodnom strankom, napose na izborima, kako bi nasuprot kandidatima srpsko-autonomijske koalicije pobijedili: hrvatski kandidati bez obzira na stranačku pripadnost.

Nakon Rauchova neuspjeha na izborima 1908. god. uvedena je apsolutistička vladavina bez sabora. Supilo je želio pokrenuti Koaliciju u akciju protiv Raucha i ugarske vlasti, u borbu do postignuća takvih promjena u uređenju Habsburške monarhije koje bi osigurale samostalnost i slobodu Hrvatske. Koalicija, međutim, nije bila

Supilo je polazio od činjenice da se Hrvatska nalazi na pravcu prodora njemačkog »Dranga« i da je dualizam sredstvo kojim treba držati Hrvatsku u pokornosti kako bi put prema srcu Balkana ostao sloboden. Kompleks pojava koje je iznio na vidjelo Narodni pokret 1903. g. — snaga hrvatskog puka, jedinstvena svijest hrvatskog naroda bez obzira na umjetne političke granice, promijenjen stav Srba u Hrvatskoj i kriza dualizma nastala porastom antidualističkih snaga u samoj Mađarskoj — dao je Supilu podlogu za »novi kurs« hrvatske politike. Taj je pretpostavljao jedinstvo hrvatskih snaga u svim hrvatskim zemljama i njihovu suradnju sa Srbima, te savez hrvatskih i mađarskih antidualističkih snaga, odnosno talijansko-hrvatsko-mađarski savez koji bi stvorio obrambeni zid na putu njemačkog prodora.

To je ipak za Supila tek prvi korak — rješenje hrvatskog pitanja vidi jedino u izdvajaju Hrvatske iz Habsburške monarhije i stvaranju snažne jugoslavenske države. Zato prihvataće ideju o nacionalnom jedinstvu Hrvata i Srba, jer u njoj može naći opravdanje i propagandno sredstvo za njihovo državno ujedinjenje. Ipak je uvijek naglašavao ravnopravnost hrvatskog i srpskog imena.